

Universal Declaration of Human Rights - Azerbaijani, North (Cyrillic)

© 1996 – 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the *UDHR in Unicode* project, <http://www.unicode.org/udhr>.

ИНСАН ҺҮҮГУҖЛАРЫ ҺАҖТЫНДА ҮМУМИ БӘЈАННАМӘ

ПРЕАМБУЛА

Бәшәр аиләсинин бүтүн үзвләринә хас олан ләјагәт инсанин вә онларын бәрабәр вә аҗрымәз һүтуғларынын танынмасынын азадлығ, әдаләт вә үмуми сүлһүн әсасы олдуғуну нәзәрә аларағ,

инсан һүтуғларына етнәсәсизлығ вә нифрәтн бәшәриҗәтн дәһнәтә кәтирән барбаризм һәрәкәтләринә сәбәб олдуғуну вә инсанларын сөз вә етиҗад азадлығына малнк, горху вә еһтиҗадан азад олдуғлары дүнҗанын јарадылмасынын бәшәриҗәтн ән али истәҗи олдуғуну нәзәрә аларағ,

инсанын сон вәснәтә кимн истиҗбад вә зүлмә гаршы ғиҗамә ғалхмаға мәчбур олмамасыны тәмнин етмәк үчүн инсан һүтуғларынын ғанунун һакимиҗәтн илә мүдафиә олунмасынын зәруриҗиҗинн нәзәрә аларағ,

халғлар арасында мөһрибан мүнәсибәтләрин инкишафыны дәстәкләмәҗин вачиблиҗинн нәзәрә аларағ,

Бирләшмнн Милләтләрин халғларынын БМТ Низамнамәсиндә әсәс инсан һүтуғларына, инсан шәхснҗәтннн ләјагәт вә дәҗәринә, кинн вә ғадышларын һүтуғ бәрабәрлиҗинә инамларыны тәсдиг етдикләринн вә даһа кенин азадлығ шәрантиндә соснал тәрәғтн вә һәҗат шәрантинн јакшылашдырылмасына јардым етмәҗи гәт етдикләринн нәзәрә аларағ,

үзв дәвләтләрин БМТ илә әмәкдәшлиғ шәрантиндә инсан һүтуғларына вә әсәс азадлығларә үмуми һөрмәт вә онларә әмәл олунмасына јардым етмәҗи өһдәләринә көтүрдүкләринн нәзәрә аларағ,

бу һүтуғ вә азадлығларын характериннн там шәкилдә дәрк олунмасынын һәмнн өһдәлиҗин һәртәрәфли јеринә јетирилмәсн үчүн бөҗүк әһәмиҗәт кәсб етдиҗинн нәзәрә аларағ,

БМТ Баш Ассамблејасы

Инсан һүтуғлары Һағтында Үмуми Бәјаннамәнн, һәр бир кәснн вә чәмнҗәтнн һәр бир органынын бу Бәјаннамәнн рәһбәр тутарағ маарифчилик вә тәдрис јолу илә һәмнн һүтуғ вә азадлығларә һөрмәт олунмасына јардым етмәсн вә миллин вә бејәлхалғ сәвиҗәдә тәрәғтнәрвәр тәдбирләр јолу илә, һәм тәшкилатын үзвү олан халғлары, һәм дә онларын јурисдикснҗасы алтында олан әразиләрин халғлары арасында үмумилнкдә вә еффеҗтив танынмасы вә һәҗатә кечирилмәсннә сәј көстәрмәләрин мәғсәдилә бүтүн халғлар вә бүтүн дәвләтләрин јеринә јетирмәҗә чан атмалы олдуғлары вәзифә кимн бәјан едир.

Мадә 1

Бүтүн инсанлар ләјагәт вә һүтуғларына көрә азад вә бәрабәр доғулурлар. Онларын шүүрлары вә вичданлары вар вә бир-бирләринә мүнәсибәтдә ғардашлығ руһунда давраммалыдырлар.

Мадә 2

Һәр бир шәхс иргиндән, дәрисиннн рәнкиндән, чинсиндән, дилиндән, дининдән, снҗасн вә дикәр әғидәсиндән, миллин вә ја соснал мәннәҗиндән, әмлак, соснал мовҗе вә дикәр вәзиҗәтнндән асылы олмәјарағ бу Бәјаннамәдә елан олунмунн бүтүн һүтуғ вә азадлығларә малнк олмалыдыр.

Бундан əlavə, həmin şəxsin mənsub olduğu ölkənin və ya ərazinin, həmin ərazinin müstəqil, gərrümlətə алтында олан, өзүндəрəолунмајан və я суверенлији һәр һансы шəкилдə мəһдудлашмыш олмасындан асылы олмајарағ, сijasы, һүтути və бејнəлхалғ статусундан асылы оларағ һеч бир ајры-сечкилик гојулмамалыдыр.

Маддə 3

Һәр бир шəхсин јашамағ, азадлығ və шəхсин тохунулмазлығ һүтуғу вар.

Маддə 4

Һеч ким көлə və я асылы вəзијјəтдə сахланыла билмəз; гулдарлығ və гул тичарəти бүтүн формаларда гадаған едилір.

Маддə 5

Һеч ким шикəнчəјə və я гəддар, гејри-инсани və я онун лəјағəтини алғалдан мунасибəтə və чəзая мəруз галмамалыдыр.

Маддə 6

Һәр бир шəхс һарада олмасындан асылы олмајарағ өзүнүн һүтуғ субъектлтилијинин танынмасы һүтуғуна маликдир.

Маддə 7

Бүтүн инсанлар ганун гаршысында бəрабəрдирлэр və ганун тəрəфиндэн бəрабəр мудафиə һүтуғуна маликдирлэр. Бүтүн инсанлар бу Бəјаннамəни позан һәр һансы ајры-сечкиликдэн və белə ајры-сечкилијə һәр һансы чəһддэн бəрабəр мудафиə олуна һүтуғуна маликдирлэр.

Маддə 8

Һәр бир шəхс Конституциянын və я ганунун она вердији һүтуғларын позулмасы заманы сəлəһијјəтли милли мəһкəмэлэр тəрəфиндэн һүтуғларынын бəриа олуна һүтуғуна маликдир.

Маддə 9

Һеч ким өзбашына һəбсə, тутулмаја və я сүркүнə мəруз гала билмəз.

Маддə 10

Һәр бир шəхс онун һүтуғ və вəзифəлəринин тəјини və она гаршы ирəли сүрүлмүн чинајəт иттиһамынын əсаслылығынын мўјрəнлəндирилмəси үчүн онун ишнинин мўстəғил və биттэрəф мəһкəмэдə, там бəрабəрлик əсасында, ашкарлығ və əдалəттин бүтүн тəлəблəринин көзлəнилмəси шəрантиндə бахылмасы һүтуғуна маликдир.

Маддə 11

1. Чинајəт тəрəтмəкдə иттиһам олуна һәр бир шəхс кунаны она мудафиə үчүн бүтүн имканларын тəмин олундуғу ачығ мəһкəмə истиһтағында ганун шəкилдə сүбүт олунанадəк кунансыз һесаб едилмəк һүтуға маликдир.

2. Һеч бир кəс милли ганунверичилик və я бејнəлхалғ һүтуға əсасən тəрəдилдији заман чинајəт һесаб едилмəјən һэрəкəт və я һэрəкəтсизлик үчүн чинајəтдə иттиһам олуна билмəз. Ејни заманда чинајəттин тəрəдилдији заман тəтбиғ олуна билəчəк чəзадан даһа ағыры тəтбиғ олуна билмəз.

Маддә 12

Һеч ким шәхси вә аилә һәҗатына мүдаһилә, евинин тохунулмазлыгына, мәктүблашмасынын кизлилижинә, шәрәф вә нүфузуна өзбашына гәсдә мәрүз гала билмәз. Һәр бир шәхсин белә мүдаһилә вә гәсдән ганун тәрәфиндән мүдафиә олулмаг һүтугу вар.

Маддә 13

1. Һәр бир шәхс һәр бир өлкә һүдудунда сәрбәст һәрәкәт етмәк вә јашарын јери сечмәк һүтугуна маликдир.
2. Һәр бир шәхс өз өлкәси дә даһил олмагга истәшилән өлкәни тәрк етмәк вә өз өлкәсинә гајытмаг һүтугуна маликдир.

Маддә 14

1. Һәр бир шәхс дикәр өлкәләрдә тәғибдән сығыначаг ахтармаг вә бу сығыначагдан истифадә етмәк һүтугуна маликдир.
2. Бу һүтуг һәгигәтән дә гејри-сјаси чинајәт вә ја Бирләшмнин Милләтләр Тәшкилатынын мәгсәд вә принципләринә зиңд һәрәкәт төрәдилмәсинә әсасланан тәғибләр заманы истифадә олуна билмәз.

Маддә 15

1. Һәр бир шәхс вәтәндашлыг һүтугуна маликдир.
2. Һеч ким өзбашына олага вәтәндашлыгдан вә вәтәндашлыгыны дәјншмәк һүтугундан мәһрум едилә билмәз.

Маддә 16

1. Јеткинлик јашына чатмын кишиләр вә гадылар иргн, милли вә дини әләмәтләринә көрә һеч бир мәһдудижәт гөјүлмадан никаһа даһил олмаг вә аилә гурмаг һүтугуна маликдирләр. Онлар никаһа даһил оларкән, никаһ мүддәтиндә вә онун позулмасы заманы ејни һүтуглардан истифадә едирләр.
2. Никаһ, никаһа даһил олан һәр ики тәрәфин азад вә там разылыгы оларса бағлана биләр.
3. Аилә чәмијјәтнин тәбини вә башлыча груп ваһидидир вә чәмијјәт вә довләт тәрәфиндән мүдафиә олулма һүтугуна маликдир.

Маддә 17

1. Һәр бир шәхсин һәм тәкбашына, һәм дә дикәрләри илә бирликдә мүлкијјәтә сәһиб олма һүтугу вар.
2. Һеч ким өзбашына олага мүлкијјәтдән мәһрум едилә билмәз.

Маддә 18

Һәр бир шәхс дүшүнчә, вичдан вә дин азадлыгы һүтугуна маликдир; бу һүтуга өз динини вә етигадыны дәјншмәк азадлыгы вә өз дининә вә инанчларына тәһсил, дуа вә дини вә ритуал ајинләр заманы тәкликдә вә ја баһгалары илә бирликдә, ашкар вә ја фәрди шәкилдә етигад етмәк азадлыгы даһилдир.

Маддә 19

Һәр бир шәхс әгидә вә ону сәрбәст ифадә етмәк азадлығы һүтугуна маликдир; бу һүтуга манеәсиз олараг әгидә малик олмаг вә информасија вә идејалары дәвләт сәрһәдләриндән асылы олмајараг истәнилән васитәләрлә ахтармаг, әлдә етмәк вә јармаг азадлығы дахилдир.

Маддә 20

1. Һәр бир шәхс динч јығынчаглар вә ассосиасијалар азадлығы һүтугуна маликдир.
2. Һәр бир шәхс һәр һансы бир ассосиасијага гөшулмага мәчбур едилә билмәз.

Маддә 21

1. Һәр бир шәхс дәвләттин идарә олунмасында билаваситә вә ја азад шәкилдә сечилмиш нүмајәндәләр васитәсилә иштирак етмәк һүтугуна маликдир.
2. Һәр бир шәхс өз өлкәсиндә дәвләт хидмәтиндә гулут етмәк үчүн бәрабәр имкана малик олмаг һүтугуна маликдир.
3. Халгын ирадәси иттидар һакимиятнин әсасы олмалыдыр; бу ирадә өз ифадәсини кизли сәсвермә јолу илә, үмуми вә бәрабәр сечки һүтугу вә ја сәсвермәнин азадлығыны тәмин едән дикәр ејнимәналы формалар әсасында кечирилән мүтамади вә сахталандырылмамыш сечкиләрдә тапмалыдыр.

Маддә 22

Һәр бир шәхс чәмијәттин үзвү кими сосиал мүдафиә һүтугуна вә милли сәјләр вә бернәлхалг әмәкдашлыг јолу илә вә һәр бир дәвләттин структуру вә ресурсларына ургун олараг онун ләјагәтнин мүдафиәси вә шәхсиятнин азад иркинафы үчүн итисади, сосиал вә мәдәни саһәләрдә һүтуглара маликдир.

Маддә 23

1. Һәр бир шәхсин әмәк, сәрбәст иш јери сечмәк, әдаләтли вә јакшы иш шәранти вә ишсизликдән мүдафиә һүтугу вар.
2. Һәр бир шәхс һеч бир ајры-сечкилик олмадан ејни иш үчүн ејни әмәк һаггы алмаг һүтугуна маликдир.
3. Һәр бир ишләјән шәхс, әмәјиниш лазым кәләрсә дикәр сосиал мүдафиә васитәләрилә тамамланан, онун өзүнүн вә аиләсиниш лајигли доланышыгыны тәмин едә билән әдаләтли вә гәнаәтбәхш өдәнилмәси һүтугуна маликдир.
4. Һәр бир шәхсин һәмкарлар иттифагы јаратмаг вә өз сосиал марагларыны мүдафиә етмәк үчүн һәмкарлар иттифагларына дахил олмаг һүтугу вар.

Маддә 24

Һәр бир шәхсин истираһәт вә асудә вахт, о чүмләдән иш күнүнүн аглабатан һүдуду вә өдәнилән мүтамади мәзуният һүтугу вар.

Маддә 25

1. Һәр бир шәхс онун өзүнүн вә аиләсиниш сәһһәт вә рифаһыны тәмин етмәк үчүн лазым олан, гıda, кәјим, тибби хидмәт вә лазыми сосиал тәминат да дахил олмагла һәјат сәвијјәси һүтугуна вә ишсизлик, хәстәлик, әлиллик, дул галма, гочалыг вә ондан асылы олмајан сәбәбләр үзүндән јанарын васитәләриниш итирилмәси заманы тәминат һүтугуна маликдир.

2. Аналыг вэ ушагыг хусуси гайгы вэ жардым алмаг хутугуна маликдирлэр. Һәм никаһ нәтичәсиндә һәм дә никаһдан кәнар доғулмун ушаглар ерни соснал мүдафиәдән истифадә етмәлидирлэр.

Маддә 26

1. Һәр бир шәхсин тәһсил хутугу вар. Ән азы ибтидан вэ үмуми тәһсил нулеуэ олмалыдыр. Ибтидан тәһсил ичбари олмалыдыр. Һәр кәс техники вэ пешә тәһсиль алмаг имканына малик олмалыдыр, али тәһсил дә һәр кәсин габилитетни әсасында һамыҗа ерни дәрәчәдә мүәссәр олмалыдыр.

2. Тәһсил инсан шәхсиятнини там инкишафына вэ инсан хутуглары вэ әсас азадлыглары һөрмәтини артырымасына јөнәлдилмәлидир. Тәһсил халылар, ирги вэ дини группар арасында гаршылыгы апланманын, дөзүмлүлүүн вэ достлугун мөһкәмләндирилмәсинә вэ Бирләшмннн Милләтләрнн сүлһү горума сәһәсиндә фәалијәтинә жардым етмәлидир.

3. Валидериләр өз азянлы ушагларынын тәһсил новүнү сечмәкдә үстүнлүгә маликдирләр.

Маддә 27

1. Һәр бир шәхс чәмијәтнин мәдәни һәјатында сәрбәст иштирак етмәк, инчәсэнәтдән һәзз алмаг, елмн тәрәггидә иштирак етмәк вэ онун фадасындан истифадә етмәк хутугуна маликдир.

2. Һәр бир шәхс мүәллифи олдуғу елмн, әдәби, вэ инчәсэнәт әсәрләриннн нәтичәсиндә мејдана чыхан мадди вэ мәнәви мәнафеләрннн горунмасы хутугуна маликдир.

Маддә 28

Һәр бир шәхсин бу Бәјаннамәдә әкс олунмун хутуг вэ азадлыгларын там тәмнн олундуғу соснал вэ бејнәлхалг дүзүм хутугу вар.

Маддә 29

1. Һәр бир шәхс јалпыз онун азад вэ там инкишафы мүмкүн олдуғу чәмијәт гаршысында вәзифәләр дашыҗыр.

2. Өз хутуг вэ азадлыгларыны һәјата кечирәркән һәр бир шәхс јалпыз елә мәһдудитјәтләрә мәрүз гала биләр ки, онлар ганун тәрәфиндән дикәрләриннн хутуг вэ азадлыгларынын танынмасы вэ һөрмәт олунмасынын тәмнн едилмәсн вэ демократик чәмијәтнин әхлаги, ичтиман асарннн вэ үмуми рифаһ тәләбләриннн өдәмәк мәгсәдилә тәјин едилмннн олсун.

3. Бу хутуг вэ азадлыгларын һәјата кечирилмәсн Бирләшмннн Милләтләр Тәшкилатынын мәгсәд вэ принципләринә зиңд олмамалыдыр.

Маддә 30

Бу Бәјаннамәдә һеч нә һәр һансы дәвләтә, шәхсләр групуна вэ аҗры-аҗры шәхсләрә Бәјаннамәндә елан олунмун хутуг вэ азадлыгларын мәһвинә јөнәлмнн һәр һансы фәалијәтлә мәнгул олмаг вә ја һәр һансы һәрәкәти төрәтмәк хутугунун верилмәсн кимн тәфсир олуна билмәз.